

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 412/09-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. decembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 16 C 101/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. novembra 2009 doručená sťažnosť MUDr. D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 101/2004, predmetom ktorého je rozhodovanie o žalobe o

zaplatenie sumy 24 177 Sk s príslušenstvom, v ktorom sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalovaného.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že okresný súd rozsudkom z 9. februára 2005 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi žalovanú sumu, s čím sťažovateľ zásadne nesúhlasí a v sťažnosti uvádza: *„Sťažovateľ bol účastníkom vinou kriminálneho výkonu súdnictva dokonca hlavným odporcom, pritom žaloba bola doručená po uplynutí premlčacej lehoty v roku 2004 a napokon sťažovateľ dostal aj povinnosť škodu uhradiť, hoci bol riadne poistený a udalosť ohlásil poisťovni včas.“* Rozsudok prvostupňového súdu považuje za rozporný s právom na spravodlivé súdne konanie.

Z obsahu príloh k sťažnosti, predovšetkým vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 3539/2009 z 29. septembra 2009 vyplýva, že sťažovateľ sa proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolal a súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd mu uznesením z 27. apríla 2005 oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 8 Co 181/2005-109 z 30. júna 2005 prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu, ktorý uznesením z 15. septembra 2005 sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Krajský súd toto rozhodnutie potvrdil uznesením č. k. 8 Co 392/2005-124 z 27. februára 2006. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie a požiadal o ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie. Okresný súd uznesením z 19. septembra 2006 jeho žiadosti nevyhovel a krajský súd toto rozhodnutie potvrdil uznesením č. k. 2 Co 476/2006-180 z 30. novembra 2006. Najvyšší súd dovolacie konanie zastavil uznesením č. k. 3 Cdo 49/2007-187 zo 14. marca 2007. Sťažovateľ bol následne vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, ktorý neuhradil, a preto okresný súd odvolacie konanie zastavil. Krajský súd odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. augusta 2007 odmietol uznesením sp. zn. 3 Co 427/2007 z 30. apríla 2008 s poukazom na § 18a ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého od 1. júla 2007 sa odvolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za odvolanie nezastaví ani v konaniach začatých do 30. júna 2007 a neprávoplatné uznesenia o zastavení

konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za odvolanie sa stávajú neúčinnými. V závere vyjadrenia predsedníčka okresného súdu uviedla, že o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku z 9. februára 2005 dosiaľ nebolo rozhodnuté, a preto bude potrebné predložiť spis na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu.

Sťažovateľ žiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože nemá finančné prostriedky na uhradenie nákladov za právne služby. Od ústavného súdu žiadal, aby vo veci samej takto rozhodol:

„II. A Okresný súd Bratislava II porušuje základné práva D. B. v konaní 16C/101/2004 garantované čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 medzinárodných dohovorov.

II. B Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Okresného súdu Bratislava II 16C/101/04-69 zo dňa 09. 02. 2005 a konanie zastavuje ako bezpredmetné a protizákonné.

II. C Okresný súd Bratislava II je povinný zaplatiť D. B. satisfakciu vo výške 24.177 Eur plus úroky z omeškania vo výške 17,6 % ročne od 12. 05. 2001 do zaplatenia, plus 1.205 Eur (vymáhané poplatky pri platobnej neschopnosti) v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu. OS Bratislava II je povinný zaplatiť aj trovy konania.

II. D Okresný súd Bratislava II je povinný sa písomne ospravedlniť D. B. za konanie 9-rokov právnej neistoty, hoci nemal byť účastníkom konania, bol zavlečený do súdneho konania spôsobom v rozpore so zákonom.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ tvrdí, že postupom a rozsudkom okresného súdu z 9. februára 2005 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. V časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré sťažovateľ odôvodnil tým, že rozsudok okresného súdu z 9. februára 2005 je nespravodlivý a v rozpore so skutkovým a právnym stavom veci, a preto ho žiada zrušiť rozhodnutím ústavného súdu, bolo potrebné sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Proti rozsudku okresného súdu mal sťažovateľ možnosť podať riadny opravný prostriedok, ktorú aj využil. O odvolaní je vecne a miestne príslušný rozhodnúť krajský súd, ktorému podľa zistenia ústavného súdu bola vec predložená 11. novembra 2009 a odvolacie konanie je vedené pod sp. zn. 4 Co 386/2009. Existuje teda iný súd, v ktorého právomoci je poskytnúť ochranu označenému právu sťažovateľa, a preto ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyjadreným v čl. 127 ods. 1 ústavy odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. V časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že okresný súd nepredložil jeho odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 9. februára 2005 na rozhodnutie odvolaciemu súdu, je sťažnosť podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd sa zaoberal namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 101/2004 na základe sťažností, o ktorých ústavný súd viedol konania pod sp. zn. I. ÚS 184/06 a sp. zn. III. ÚS 254/08. Označené spisy sťažovateľ žiadal pripojiť k tejto sťažnosti. V obidvoch prípadoch ústavný súd nezistil zbytočné prieťahy v konaní okresného súdu a sťažnosti v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnené. Predmetom posúdenia ústavného súdu vo veciach sp. zn. I. ÚS 184/06 a sp. zn. III. ÚS 254/08 tak už bol postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 101/2004 až do 4. januára 2008 (keď bola podaná sťažnosť vo veci sp. zn. III. ÚS 254/08 a bolo o nej rozhodnuté 2. septembra

2008). Ústavný súd sa stotožňuje so závermi vyslovenými v týchto rozhodnutiach vo vzťahu k posudzovanej časti sťažnosti a odkazuje na ne aj v tomto konaní.

Sťažovateľ priložil k sťažnosti viaceré svoje podania adresované okresnému súdu. Podaním z 5. augusta 2009 adresovaným predsedníčke okresného súdu sťažovateľ žiadal o oznámenie stavu konania. Na toto podanie podpredsedníčka okresného súdu reagovala vyjadrením sp. zn. Spr 3539/2009 z 29. septembra 2009, v ktorom sťažovateľovi ozrejmila celý dovtedajší priebeh konania a v závere konštatovala, že dosiaľ nebolo rozhodnuté o jeho odvolaní proti rozsudku z 9. februára 2005 a spis bude potrebné predložiť krajskému súdu na rozhodnutie o tomto odvolaní. Podľa záznamu na tomto vyjadrení ho sťažovateľ prevzal 8. októbra 2009. Sťažnosť sťažovateľa z 30. októbra 2009 bola doručená ústavnému súdu 3. novembra 2009. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd zaslal spis na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu 9. novembra 2009.

Ústavný súd s poukazom na svoju judikatúru uvádza, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľov. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky môžu stále trvať, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Z obsahu príloh sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa pred podaním sťažnosti ústavnému súdu domáhal odstránenia ním namietaného stavu konania využitím postupu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), za ktorý možno považovať podanie žiadosti z 5. augusta 2009.

Podľa judikatúry ústavného súdu účelom sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch nie je potvrdenie stavu, ktorý nie je v súlade s právom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy, ale poskytnutie príležitosti súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav

zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou (I. ÚS 20/05). Pre tento účel je potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie vhodných opatrení (IV. ÚS 78/07).

Ústavný súd v súvislosti so svojimi zisteniami konštatuje, že sťažnosť na prietáhy v konaní adresovaná predsedníčke okresného súdu sa prejavila ako účinný prostriedok nápravy namietaného porušovania práva, pretože okresný súd v primeranom čase po využití tohto prostriedku odstránil sťažovateľom namietaný stav, keď predložil spis s jeho odvolaním na rozhodnutie krajskému súdu. Táto skutočnosť podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach daného prípadu znamená, že v čase predbežného prerokovania sťažnosti už nemôže dochádzať k prietahom v predmetnom konaní postupom okresného súdu, a z tohto dôvodu sťažnosť nie je opodstatnená.

3. Sťažovateľ v sťažnosti namietal aj porušenie základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ktoré však žiadnym spôsobom neodôvodnil. Ústavný súd nezistil relevantné skutočnosti k namietanému porušeniu ani z obsahu príloh, ktoré sťažovateľ predložil. Z ich obsahu nevyplýva ani to, či a akým spôsobom sťažovateľ uplatnil právo na právnu pomoc v konaní pred okresným súdom. Z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 3539/2009 z 29. septembra 2009 ústavný súd zistil, že sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov na zastupovanie v dovolacom konaní, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením z 19. septembra 2006 tak, že mu nevyhovelo, a krajský súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil uznesením č. k. 2 Co 476/2006-180 z 30. novembra 2006. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu by však bola sťažnosť sťažovateľa podaná po uplynutí dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a teda by musela byť odmietnutá ako oneskorene podaná. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nenamietal v petite sťažnosti porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy v súvislosti s uvedeným rozhodnutím krajského súdu, ale postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 101/2004, a z odôvodnenia ani z príloh sťažnosti nevyplývajú okolnosti, ktoré by mohli byť v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 47 ods. 2 ústavy, ústavný súd odmietol sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v celom rozsahu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2009